

МАКСА ПОПОВ

Макса Попов рођен је у Панчеву 11. јула 1910. године од оца Арсе и мајке Живке. Већ у другом разреду основне школе заинтересовао се за музику – од оца је узимао тамбурицу и носио ју је у школу. Током одмора је свирао и вршњаци су се окупљали око њега, више заинтересовани за свирку него за дечје игре. Када је био у момачком добу, отац му је преминуо и Макса је постао глава куће. Да би могао више да помогне породици, отишао је „у свет” и почео да свира по кафанама. Тада је упознао и Јеврејина Садика Левија, који је имао свој оркестар. Почео је да свира с њима, али није знао ноте и зато је имао мању плату, а Леви је узео другог музичара да води оркестар. То је Максу натерало да из оркестарске архиве узме нотне записе, те је за шест месеци научио ноте и постао вођа оркестра. Нешто касније (1930) Макса је отишао у војску, где је провео две године. Када се вратио, наставио је да свира по београдским и земунским кафанама, али и да млађег брата Љубу подучава свирању на тамбури. Није познато да ли је пре 1935. године Макса наступао на Радио Београду, али те године постао је члан Тамбурашког радио-оркестра, чији су чланови добијали хонораре само за наступе и нису били запослени у радио-станици. Када је почео Други светски рат, одведен је у Немачку у заробљеништво, одакле се вратио као астматичар. По повратку на Радио добио је сталан и плаћен посао у Тамбурашком радио-оркестру, у коме је само свирао до 1950. године. Када се Аранички одселио у Нови Сад, Макса је постао шеф тог оркестра. Он је водио оркестар до 1957. године, када је у Радио Београду донета одлука да се он расформира, а члановима је било препоручено да се пребаце у тамбурашке оркестре у Радио Новом Саду или Радио Сарајеву. Макса није желео да оде из Београда, па је у радио-станици наставио да ради као продуцент народне музике (до пензионисања 1967. године). Тада је оформио оркестар мањег састава, под називом Тамбурашки оркестар Максе Попова, с којим је пратио многе певаче и на радију и на турнејама, а наставио је и да свира у ресторанима и хотелима. Његов рад с певачима значајан је утолико што је сарађивао и у неколико београдских културно-уметничких друштава као корепетитор и младе подучавао певању и свирању. Према сведочењима певача и музичара, Макса је био мирне и тихе природе, а тамбуру (прим) свирао је из срца. Био је нежног здравља, често болешљив, а како су говорили, умео је и да „кашље у себи”. После пензионисања болест је напредовала и 1973. године Макса Попов напустио је овај свет.

Током дугогодишњег рада Макса је за собом оставио велики број трајних снимака забележених за звучни архив Радио Београда. Поред аранжирања народних песама, бавио се и компоновањем. Од њега су нам остале многе компоноване песме, које се данас сматрају чисто народним, а најпознатије су „Ала водем дику мог” и „У Банату жито више главе”. Поред песама, компоновао је и инструменталне нумере, међу којима се издвајају „Дунда коло”, „Сремчица коло”, „Сашино коло” и „Српска зора марш”. Многе његове вокално-инструменталне композиције снимљене су и на грамофонске плоче оног времена које су објављене у издању ППП РТБ-а.

Постоји много анегдота о Макси Попову. Једна од занимљивијих везана је за Зорку Буташ (1914–2002), у оно време познату певачицу. На једном стадиону био је организован концерт радио-певача народне музике, а требало је да их прати Тамбурашки оркестар. Међутим, киша је падала и концерт никако да почне. Публика нервозна, скандира и аплаудира, а Макса се окрене према Зорки и каже: „Ајде, Зоре, запевајте сад Ви ону вашу песму 'Сјај, месече, вечерас’”. Зорка изађе на сцену, поче да

пева и тог тренутка облаци се разиђоше и месец обасја цео стадион тако да сви остадоше затечени.

Саша Јанош

Из књиге у рукопису „Од злата гласови“

(Историја радио-певања народне музике на Радио Београду од 1935. до 1975.г)